

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతితీర్థానాం పారాయణశీర్షిక

పదమూడవ రోజు పారాయణ - 02.11.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	8	0	0	2	4	4

గు	రూన్	ఘ	శ్రా	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

గు - 3

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 03

సర్గల ఏడుస సంఖ్యలు

54, 55, 56 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

43 + 34 + 38

115 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సృష్ట్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధీత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాదిరంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హేళామపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండపారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

***

శ్రీ శిషుప్రార్థనె

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థనె

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థనె

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీశిషుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

***

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుష్షష్ఠాశస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తే తు తస్మిన్ మహావృక్షే ఉషిత్వా రజనీం శివామ్ ।

విమలేఽభ్యుదితే సూర్యే తస్మాద్దేశాత్ ప్రతస్థిరే ॥ 54.1 ॥ (2 సార్లు)

యత్ర భాగీరథీం గంగాం యమునాఽభిప్రవర్తతే ।

జగ్ముస్తం దేశముద్దిశ్య విగాహ్య సుమహద్వనమ్ ॥ 54.2 ॥

తే భూమిభాగాన్ వివిధాన్ దేశాంశ్చాపి మనోరమాన్ ।

అదృష్టపూర్వాన్ పశ్యంతః తత్ర తత్ర యశస్వినః ॥ 54.3 ॥

యథాక్షేమేణ గచ్ఛన్ సః పశ్యంశ్చ వివిధాన్ ద్రుమాన్ ।

నివృత్తమాత్రే దివసే రామః సౌమిత్రమిమబ్రవీత్ ॥ 54.4 ॥

ప్రయాగమభితః పశ్య సౌమిత్రే ధూమమున్నతమ్ ।

అగ్నేర్భగవతః కేతుం మన్యే సన్నిహితో మునిః ॥ 54.5 ॥

నూనం ప్రాస్తాస్మ సమ్భేదం గంగాయమునయోర్వయమ్ ।

తథా హి శ్రూయతే శబ్దః వారిణో వారిఘట్టితః ॥ 54.6 ॥

దారూణి పరిభిన్నాని వనజైరుపజీవిభిః ।

భరద్వాజాశ్రమే చైతే దృశ్యంతే వివిధా ద్రుమాః ॥ 54.7 ॥

ధన్వినౌ తౌ సుఖం గత్వా లమ్బమానే దివాకరే ।

గంగాయమునయోస్సంధౌ ప్రాపతుర్నిలయం మునేః ॥ 54.8 ॥

రామస్త్వాశ్రమమాసాద్య త్రాసయన్ మృగపక్షిణః ।

గత్వా ముహూర్తమధ్వానం భరద్వాజముసాగమత్ ॥ 54.9 ॥

తతస్త్వాశ్రమమాసాద్య మునేర్దర్శనకాంక్షిణౌ ।

సీతయాఽనుగతౌ వీరౌ దూరాదేవావతస్థతుః ॥ 54.10 ॥

స ప్రవిశ్య మహాత్మానమ్ ఋషిం శిష్యగణైర్వృతమ్ ।

సంశితవ్రతమేకాగ్రం తపసా లబ్ధచక్షుషమ్ ॥ 54.11 ॥

హుతాగ్నిహోత్రం దృష్ట్వైవ మహాభాగం కృతాంజలిః ।

రామస్సౌమిత్రిణా సార్థం సీతయా చాభ్యవాదయత్ ॥ 54.12 ॥

న్యవేదయత చాత్మానం తస్మై లక్ష్మణమణపూర్వజః ।

పుత్రౌ దశరథస్యావాం భగవన్ రామలక్ష్మణౌ ॥ 54.13 ॥

భార్యా మమేయం వైదేహీ కల్యాణీ జనకాత్మజా ।
మాం చానుయాతా విజనం తపోవనమన్నితా ॥ 54.14 ॥

పిత్రా ప్రవ్రాజ్యమానం మాం సౌమిత్రరనుజః ప్రియః ।
అయమన్వగమద్భ్రాతా వనమేవ దృఢవ్రతః ॥ 54.15 ॥

పిత్రా నియుక్తా భగవన్ ప్రవేక్ష్యామస్తపోవనమ్ ।
ధర్మమేవ చరిష్యామః తత్ర మూలఫలాశనాః ॥ 54.16 ॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాజపుత్రస్య ధీమతః ।
ఉపానయత ధర్మాత్మా గామర్ఘ్యముదకం తతః ॥ 54.17 ॥

నానావిధానన్నరసాన్ వన్యమూలఫలాశ్రయాన్ ।
తేభ్యో దదా తస్త తపాః వాసం చైవాభ్యకల్పయత్ ॥ 54.18 ॥

మృగపక్షిభిరాసీనః మునిభిశ్చ సమస్తతః ।
రామమాగతమభ్యర్చ్య స్వాగతేనాహ తం మునిః ॥ 54.19 ॥

ప్రతిగృహ్య చ తామర్చామ్ ఉపవిష్టం స రాఘవమ్ ।
భరద్వాజోఽబ్రవీద్వాక్యం ధర్మయుక్తమిదం తదా ॥ 54.20 ॥

చిరస్య ఖలు కాకుత్స్థ పశ్యామి త్వామిహాగతమ్ ।
శ్రుతం తవ మయా చేదం వివాసనమకారణమ్ ॥ 54.21 ॥

అవకాశో వివిక్తోఽయం మహానద్యోస్సమాగమే ।
పుణ్యశ్చ రమణీయశ్చ వసత్విహ భవాన్ సుఖమ్ ॥ 54.22 ॥

ఏవముక్తస్తు వచనం భరద్వాజేన రాఘవః ।
ప్రత్యువాచ శుభం వాక్యం రామస్సర్వహితేరతః ॥ 54.23 ॥

భగవన్నిత ఆసన్నః పౌరజానపదో జనః ।
సుదర్శమిహ మాం ప్రేక్ష్య మన్యేఽహమిమమాశ్రమమ్ ॥ 54.24 ॥

ఆగమిష్యతి వైదేహీం మాం చాపి ప్రేక్షకో జనః ।
అనేన కారణేనాహమ్ ఇహ వాసం న రోచయే ॥ 54.25 ॥

ఏకాన్తే పశ్య భగవన్ ఆశ్రమస్థానముత్తమమ్ ।
రమేత యత్ర వైదేహీ సుఖార్థా జనకాత్మజా ॥ 54.26 ॥

ఏతచ్ఛ్రుత్వా శుభం వాక్యం భరద్వాజో మహామునిః ।
రాఘవస్య తతో వాక్యమ్ అర్థగ్రాహకమబ్రవీత్ ॥ 54.27 ॥

దశక్రోశ ఇతస్తాత గిరిర్యస్మిన్నివత్స్యసి ।
మహర్షిసేవితః పుణ్యః సర్వతస్సుఖదర్శనః ॥ 54.28 ॥

గోలాంగూలానుచరితః వానరరనిషేవితః ।

చిత్రకూట ఇతి ఖ్యాతః గంధమాదనసన్నిభః ॥ 54.29 ॥

యావతా చిత్రకూటస్య నరశ్చుంగాణ్యవేక్షతే ।

కళ్యాణాని సమాధత్తే న సాపే కురుతే మనః ॥ 54.30 ॥

ఋషయస్తత్ర బహవః విహృత్య శరదాం శతమ్ ।

తపసా దివమారూడాః కపాలశిరసా సహ ॥ 54.31 ॥

ప్రవివిక్తమహం మన్యే తం వాసం భవతస్సుఖమ్ ।

ఇహ వా వనవాసాయ వస రామ మయా సహ ॥ 54.32 ॥

స రామం సర్వకామైస్తం భరద్వాజః ప్రియాతిథిమ్ ।

సభార్యం సహ చ భ్రాత్రా ప్రతిజగ్రాహ ధర్మవిత్ ॥ 54.33 ॥

తస్య ప్రయాగే రామస్య తం మహర్షి ముపేయుషః ।

ప్రపన్నా రజనీ పుణ్యా చిత్రాః కథయతః కథాః ॥ 54.34 ॥

సీతాతృతీయః కాకుత్స్థః పరిశ్రాంతస్సుఖోచితః ।

భరద్వాజాశ్రమే రమ్యే తాం రాత్రిమవసత్సుఖమ్ ॥ 54.35 ॥

ప్రభాతాయాం రజన్యాం తు భరద్వాజముపాగమత్ ।

ఉవాచ నరశార్దూలః మునిం జ్వలితతేజసమ్ ॥ 54.36 ॥

శర్వరీం భగవన్నద్య సత్యశీల తవాశ్రమే ।

ఉషితాస్మైహ వసతిమ్ అనుజానాతు నో భవాన్ ॥ 54.37 ॥

రాత్ర్యాం తు తస్యాం వ్యుష్టాయాం భరద్వాజోఽబ్రవీదిదమ్ ।

మధుమూలఫల లోపేతం చిత్రకూటం వ్రజేతి హ ॥ 54.38 ॥

వాసమౌపయికం మన్యే తవ రామ మహాబల ।

నానానగగణోపేతః కిన్నరోరగసేవితః ॥ 54.39 ॥

మయూరనాదాభిరుతః గజరాజనిషేవితః ।

గమ్యతాం భవతా శైలః చిత్రకూటస్య విశ్రుతః ।

పుణ్యశ్చ రమణీయశ్చ బహుమూలఫలాయుతః ॥ 54.40 ॥

తత్ర కుఞ్జరయూథాని మృగయూథాని చాభితః ।

విచరంతి వనాన్తేఽస్మిన్ తాని ద్రక్ష్యసి రాఘవ ॥ 54.41 ॥

సరిత్రప్రవణప్రస్థాన్ దరీకన్దరనిర్దరాన్ ।

చరతస్సీతయా సార్థం నన్దిష్యతి మనస్తవ ॥ 54.42 ॥

ప్రహృష్టకోయష్టికోకిలస్వనైః, వినాదితం తం వసుధాధరం శివమ్ ।

మృగైశ్చ మత్తైర్బహుభిశ్చ కుజ్జరైః, సురమ్యమాసాద్య సమావసాశ్రమమ్ ॥ 54.43 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుష్షష్ఠాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠాశస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఉషిత్వా రజనీం తత్ర రాజపుత్రావర్జితమ్ ।

మహర్షిమభివాద్యాథ జగ్ముతుస్తం గిరిం ప్రతి ॥ 55.1 ॥ (2 సార్లు)

తేషాం చైవ స్వస్త్వయనం మహర్షిస్స చకార హ ।

ప్రస్థితాంశ్చైవ తాన్ ప్రేక్ష్య పితా పుత్రానివాన్యగాత్ ॥ 55.2 ॥

తతః ప్రచక్రమే వక్తుం వచనం స మహామునిః ।

భరద్వాజో మహాతేజాః రామం సత్యపరాక్రమమ్ ॥ 55.3 ॥

గంగాయమునయోస్సంధిమ్ ఆసాద్య మనుజర్షభౌ ।

కాలిందీమనుగచ్ఛేతాం నదీం పశ్చాన్ముఖాశ్రితామ్ ॥ 55.4 ॥

అథాసాద్య తు కాలిందీం శీఘ్రస్రోతసమాపగామ్ ।

తస్యాస్తీర్థం ప్రచరితం పురాణం ప్రేక్ష్య రాఘవౌ ॥ 55.5 ॥

తత్ర యూయం ప్లవం కృత్వా తరతాంశుమతీం నదీమ్ ।

తతో న్యగ్రోధమాసాద్య మహాన్తం హరితచ్ఛదమ్ ॥ 55.6 ॥

వివృద్ధం బహుభిర్వృక్షైః శ్యామం సిద్ధోపసేవితమ్ ।

తస్మై సీతాఽంజలిం కృత్వా ప్రయుంజీతాశిషశ్శివాః ॥ 55.7 ॥

సమాసాద్య తు తం వృక్షం వసేద్వాఽతిక్రమేత వా ।

క్రోశమాత్రం తతో గత్వా నీలం ద్రక్ష్యథ కాననమ్ ॥ 55.8 ॥

పలాశబదరీమిశ్రం రమ్యం వంచైశ్చ యామునైః ।

స పన్థాశ్చిత్రకూటస్య గతస్సుబహుశో మయా ।

రమ్యో మార్దవయుక్తశ్చ వనదావైర్వివర్జితః ।

ఇతి పన్థానమావేద్య మహర్షిస్సంన్యవర్తతః ॥ 55.9 ॥

అభివాద్య తథేత్యుక్త్వా రామేణ వినివర్తతః ॥ 55.10 ॥

ఉపావృతే మునా తస్మిన్ రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ ।
కృతపుణ్యాస్సు సౌమిత్రే మునిర్యన్నోఽనుకమ్పితే ॥ 55.11 ॥

ఇతి తౌ పురుషవ్యాఘ్రౌ మన్తయిత్వా మనస్వినౌ ।
సీతామేవాగ్రతః కృత్వా కాలిందీం జగ్ముతుర్నదీమ్ ॥ 55.12 ॥

అథాఽసాద్య తు కాలిన్దీం శీఘ్రస్రోతోవహాం నదీమ్ ।
చింతామాపేదిరే సర్వే నదీజలతితీర్షవః ॥ 55.13 ॥

తౌ కాష్ఠసంఘాటమథః చక్రతుస్సుమహోష్ణవమ్ ।
శుష్క్యైర్వంచైస్సమాస్తీర్ణమ్ ఉశీరైశ్చ సమావృతమ్ ॥ 55.14 ॥

తతో వేతసశాఖాశ్చ జమ్బూశాఖాశ్చ వీర్యవాన్ ।
చకార లక్ష్మణశ్చిత్వా సీతాయాస్సుఖమాసనమ్ ॥ 55.15 ॥

తత్ర శ్రియమివాచిన్త్వాం రామో దాశరథిః ప్రియామ్ ।
ఈషత్సంలజ్జమానాం తామ్ అధ్యారోపయత ప్లవమ్ ॥ 55.16 ॥

పార్శ్వే చ తత్ర వైదేహ్యో వసనే భూషణాని చ ।
ప్లవే కఠినకాజం చ రామశ్చక్రే సహాయుధైః ॥ 55.17 ॥

ఆరోప్య ప్రథమం సీతాం సజ్ఘాటం పరిగృహ్య తౌ ।
తతః ప్రతేరతుర్యత్తా వీరా దశరథాత్మజౌ ॥ 55.18 ॥

కాలిందీమధ్యమాయాతా సీతా త్వేనామవందత ।
స్వస్తి దేవి తరామి త్వాం పారయేన్మే పతిర్వ్రతమ్ ॥ 55.19 ॥

యక్ష్యే త్వాం గోసహస్రేణ సురా ఘటశతేన చ ।
స్వస్తి ప్రత్యాగతే రామే పురీమిక్ష్వాకుపాలితామ్ ॥ 55.20 ॥

కాలిందీమథ సీతా తు యాచమానా కృతాంజలిః ।
తీరమేవాభిసమ్ప్రాప్తా దక్షిణం వరవర్ణినీ ॥ 55.21 ॥

తతః ప్లవేనాంశుమతీం శీఘ్రగామూర్మిమాలినీమ్ ।
తీరజైర్బహుభిర్వృక్షైః సన్తేరుర్యమునాం నదీమ్ ॥ 55.22 ॥

తే తీర్ణాః ప్లవముత్స్రుజ్య ప్రస్థాయ యమునావనాత్ ।
శ్యామం న్యగ్రోధమాసేదుః శీతలం హరితచ్ఛదమ్ ॥ 55.23 ॥

న్యగ్రోధం తముపాగమ్య వైదేహీ వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 55.24 ॥

నమస్తేఽస్తుమహావృక్ష పారయేన్మే పతిర్వ్రతమ్ ।
కౌసల్యాం చైవ పశ్యేయం సుమిత్రాం చ యశస్వినీమ్ ।
ఇతి సీతాఽంజలిం కృత్వా పర్యగచ్ఛద్వనస్పతిమ్ ॥ 55.25 ॥

అవలోక్య తతస్సీతామ్ ఆయాచన్తిమనిన్దితామ్ ।
దయితాం చ విధేయాం చ రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ ॥ 55.26 ॥

సీతామాదాయ గచ్ఛ త్వమగ్రతో భరతాగ్రజ ।
పుష్టతోఽహం గమిష్యామి సాయుధో ద్విపదాం వర ॥ 55.27 ॥

యద్యత్ఫలం ప్రార్థయతే పుష్పం వా జనకాత్మజా ।
తత్తత్ ప్రదద్యా వైదేహ్యో యత్రాస్యా రమతే మనః ॥ 55.28 ॥

గచ్ఛతోస్తు తయోర్మధ్యే బభూవ జనకాత్మజా ।
మాతంగయోర్మధ్యగతా శుభా నాగవధూరివ ॥ 55.29 ॥

ఏకైకం పాదపం గుల్మం లతాం వా పుష్పశాలినీమ్ ।
అదృష్టపూర్వాం పశ్యన్తి రామం పప్రచ్ఛ సాఽబలా ॥ 55.30 ॥

రమణీయాన్ బహువిధాన్ పాదపాన్ కుసుమోత్కటాన్ ।
సీతావచనసంరబ్ధః ఆనయామాస లక్ష్మణః ॥ 55.31 ॥

విచిత్రవాలుకజలాం హంససారసనాదితామ్ ।
రేమే జనకరాజస్య తదా ప్రేక్ష్య సుతా నదీమ్ ॥ 55.32 ॥

క్రోశమాత్రం తతో గత్వా భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।
బహూన్ మేధ్యాన్ మృగాన్ హత్వా చేరతుర్యమునా వనే ॥ 55.33 ॥

విహృత్య తే బర్హిణపూగనాదితే, శుభే వనే వానరవారణాయుతే ।
సమం నదీవప్రముపేత్య సమ్మతం, వివాస మాజగ్మూరదీనదర్శనాః ॥55.34॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షడ్చపశ్చాశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షట్పంచాశస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

అథ రాత్ర్యాం వ్యతీతాయామ్ అవసుప్తమనన్తరమ్ ।

ప్రబోధయామాస శనైః లక్ష్మణం రఘునందనః ॥ 56.1 ॥ (2 సార్లు)

సౌమిత్రే శృణు వన్యానాం వల్గు వ్యాహరతాం స్వనమ్ ।

సప్రృతిష్ఠామహే కాలః ప్రస్థానస్య పరన్తప ॥ 56.2॥

స సుప్తస్సమయే భ్రాత్రా లక్ష్మణః ప్రతిబోధితః ।

జహౌ నిద్రాం చ తంద్రీం చ ప్రసక్తం చ పథిశ్రమమ్ ॥ 56.3॥

తత ఉత్థాయ తే సర్వే స్పృష్ట్యా నద్యాశ్చివం జలమ్ ।
పన్థానమృషిణాఽఽదిష్టం చిత్రకూటస్య తం యయుః ॥ 56.4॥

తతస్సప్రస్థితః కాలే రామస్సౌమిత్రిణా సహ ।
సీతాం కమలపత్రాక్షీమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 56.5॥

ఆదీప్తానివ వైదేహి సర్వతః పుష్పితాన్నగాన్ ।
ప్యైః పుష్పైః కింశుకాన్ పశ్య మాలినశ్శిశిరాత్యతే ॥ 56.6 ॥

పశ్య భల్లాతకాన్ పుల్లాన్ నరైరనుపసేవితాన్ ।
ఫలపత్రైరవనతాన్ నూనం శక్త్యామి జీవితమ్ ॥ 56.7 ॥

పశ్య ద్రోణప్రమాణాని లమ్బమానాని లక్ష్మణ ।
మధూని మధుకారీభిః సంభృతాని నగే నగే ॥ 56.8 ॥

ఏష క్రోశతి నత్యూహః తం శిఖీ ప్రతికూజతి ।
రమణీయే వనోద్దేశే పుష్పసంస్తరసంకటే ॥ 56.9 ॥

మాతంగయూథానుస్సృతం పక్షిసంఘానునాదితమ్ ।
చిత్రకూటమిమం పశ్య ప్రవృద్ధశిఖరం గిరిమ్ ॥ 56.10 ॥

సమభూమితలే రమ్యే ద్రుమైర్బహుభిరావృతే ।
పుణ్యే రంస్యామహే తాత చిత్రకూటస్య కాననే ॥ 56.11 ॥

తతస్త్వా పాదచారేణ గచ్ఛంతా సహ సీతయా ।
రమ్యమాసేదతుచ్ఛైలం చిత్రకూటం మనోరమమ్ ॥ 56.12 ॥

తం తు పర్వతమాసాద్య నానాపక్షిగణాయుతమ్ ।
బహుమూలఫలం రమ్యం సమ్పన్నం సరసోదకమ్ ॥ 56.13 ॥

మనోజ్ఞోఽయం గిరిస్సౌమ్య నానాద్రుమలతాయుతః ।
బహుమూలఫలో రమ్యః స్వాజీవః ప్రతిభాతి మే ॥ 56.14 ॥

మునయశ్చ మహాత్మానః వసన్త్యస్మిన్ శిలోచ్ఛయే ।
అయం వాసో భవేత్తావత్ అత్ర సౌమ్య రమేమహి ॥ 56.15 ॥

ఇతి సీతా చ రామశ్చ లక్ష్మణశ్చ కృతాంజలిః ।
అభిగమ్యాశ్రమం సర్వే వాల్మీకిమభివాదయన్ ॥ 56.16 ॥

తాన్ మహర్షిః ప్రముదితః పూజయామాస ధర్మవిత్ ।
ఆస్యతామితి చోవాచ స్వాగతం తు నివేద్య చ ॥ 56.17 ॥

తతోఽబ్రవీన్మహాబాహుః లక్ష్మణం లక్ష్మణాగ్రజః ।
సంనివేద్య యథాన్యాయమ్ ఆత్మానమృషయే ప్రభుః ॥ 56.18 ॥

అక్షణానయ దారూణి దృఢాని చ వరాణి చ ।

కురుస్వావసథం సౌమ్య వాసే మేఽభిరతం మనః ॥ 56.19 ॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సౌమిత్రిర్వివిధాన్ ద్రుమాన్ ।

ఆజహార తతశ్చక్రే పర్ణశాలామరిన్దమః ॥ 56.20 ॥

తాం నిష్ఠితాం బద్ధకటాం దృష్ట్వా రామస్సుదర్శనామ్ ।

శుశ్రూషమాణమేకాగ్రమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 56.21 ॥

ఐణేయం మాంసమాహృత్య శాలాం యక్ష్యామహే వయమ్ ।

కర్తవ్యం వాస్తుశమనం సౌమిత్రే చిరజీవిభిః ॥ 56.22 ॥

మృగం హత్వాఽఽనయ క్షిప్రం లక్ష్మణేహ శుభేక్షణ ।

కర్తవ్యశ్చాస్త్రదృష్టో హి విధిర్ధర్మమనుస్మర ॥ 56.23 ॥

భ్రాతుర్వచనమాజ్ఞాయ లక్ష్మణః పరవీరహా ।

చకార స యథోక్తం చ తం రామః పునరబ్రవీత్ ॥ 56.24 ॥

ఐణేయం శ్రపయస్వైతత్ శాలాం యక్ష్యామహే వయమ్ ।

త్వర సౌమ్య ముహూర్తోఽయం ద్రువశ్చ దివసోఽప్యయమ్ ॥ 56.25 ॥

స లక్ష్మణః కృష్ణమృగం హత్వా మేధ్యం ప్రతాపవాన్ ।

అథ చిక్షేప సౌమిత్రిః సమిద్ధే జాతవేదసి ॥ 56.26 ॥

తం తు పక్వం సమాజ్ఞాయ నిష్టప్తం చిన్నశోణితమ్ ।

లక్ష్మణః పురుషవ్యాఘ్రమ్ అథ రాఘవమబ్రవీత్ ॥ 56.27 ॥

అయం కృష్ణస్సమాప్తాంగః శృతః కృష్ణమృగే యథా ।

దేవతాం దేవసంకాశ యజస్వ కుశలో హ్యసి ॥ 56.28 ॥

రామస్సౌత్వా తు నియతః గుణవాన్ జప్యకోవిదః ।

సంగ్రహేణాకరోత్ సర్వాన్ మన్త్రాన్ సత్రావసానికాన్ ॥ 56.29 ॥

ఇష్ట్వా దేవగణాన్ సర్వాన్ వివేశావసథం శుచిః ।

బభూవ చ మనోహ్లాదః రామస్యామితతేజసః ॥ 56.30 ॥

వైశ్వదేవబలిం కృత్వా రాద్రం వైష్ణవమేవ చ ।

వాస్తుసంశమనీయాని మగ్గలాని ప్రవర్తయన్ ॥ 56.31 ॥

జపం చ న్యాయతః కృత్వా స్నాత్వా నద్యాం యథావిధి ।

పాప సంశమనం రామః చకార బలిముత్తమమ్ ॥ 56.32 ॥

వేదిస్థలవిధానాని చైత్యాన్యాయతనాని చ ।

ఆశ్రమస్యానురూపాణి స్థాపయామాస రాఘవః ॥ 56.33 ॥

వన్యైర్మాల్వైః ఫలైర్మాల్వైః పక్ష్యైర్మాంసైర్వథావిధి ।
అద్భిర్జైషైశ్చ వేదోక్తైః దర్భైశ్చ ససమిత్కుశైః ॥ 56.34 ॥

తౌ తర్పయిత్వా భూతాని రాఘవౌ సహ సీతయా ।
తదా వివిశతుశ్శాలాం సుశుభాం శుభలక్షణౌ ॥ 56.35 ॥

తాం వృక్షపర్ణచ్ఛదనాం మనోజ్ఞాం, యథాప్రదేశం సుకృతాం నివాతామ్ ।
వాసాయ సర్వే వివిశుస్సమేతాః, సభాం యథా దేవగణాస్సుధర్మామ్ ॥ 56.36 ॥

అనేకనానామృగపక్షిసంఘై, విచిత్రపుష్పస్తంబకైర్దుమైర్యుతే ।
వనోత్తమే వ్యాలమృగానునాదితే, తదా విజహ్రుస్సుసంఘం జితేన్ద్రియాః ॥ 56.37 ॥

సురమ్యమాసాద్య తు చిత్రకూటం, నదీం చ తాం మాల్యవతీం సుతీర్థామ్ ।
ననన్ద హృష్టో మృగపక్షిజుష్టాం, జహౌ చ దుఃఖం పురవిప్రవాసాత్ ॥ 56.38 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।
పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షట్పంచాశస్సర్గః

అథ సప్తపంచాశస్సర్గః

కథయిత్వా సుదుఃఖార్తః సుమన్త్రేణ చిరం సహ ।
రామే దక్షిణకూలస్థే జగామ స్వగృహం గుహః ॥ 57.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।
యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్తార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -
కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పఠస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

